

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

Stanovska morala in osebni interesi

Oni idealisti iz učiteljskih vrst, ki so že pred več nego 70 leti postavljali temelje naši stanovski organizaciji, so ji določili tudi že smoter, ki obsega v glavnem delovanje na zboljšanje pravno-moralnega in gmotnega položaja učiteljskega stanu. Ustroj stanovskih društev in njihova oblika sta se tekom let spreminjala, toda smoter je ostal isti, kajti učitelj je pripadal in še pripada v skupino malih ljudi, ki se morajo neprestano boriti za svoje interese. Poedinci ne zmorejo borbe, pa tudi, če se bore, ne dosegajo uspehov, omagajo, in ves njihov trud bi bil zaman. Uspehe v borbi more doseči le celoten stan, združen v močno skupnost.

Velika večina jugoslovanskega učiteljstva je združena v Jugoslovanskem učiteljskem združenju, ki se zlasti v poslednjih letih trudi usmeriti vse svoje delovanje tako, da ustreza v pravih načrtih smotru. Toda učiteljska organizacija bo predstavljala pravo socialno moč šele tedaj, ko bo istočasno z vodstvom imel prav vsak član enotne poglede na vsa stanovsko-politična in tudi šolsko-prosvetna vprašanja. Prvo je predpogoj, drugo bi bilo želeli. Ako že ni mogoče doseči enotnih pogledov vsega učiteljstva na šolsko-prosvetna vprašanja, mora iti naše stremljenje za tem, da bo vse v JUU združeno učiteljstvo poznalo, odnosno priznavalo, samo eno stanovsko politiko, ker to je edina osnova trdne stanovske morale, ki jo marsikje pogrešamo.

V vsakem stanu, društvu, združenju ali organizaciji, pa tudi v naši, obstoja dvojno članstvo. Na eni strani je ogromna večina onih, ki imajo močno razvit čut stanovske solidarnosti in ki jim je borba za zaščito pravih in materialnih pravic stanu ne samo dolžnost, marveč celo nujna potreba, a na drugi strani je manjšina, ki pozna samo osebne interese in jim je stanovska organizacija le sredstvo, ki naj jim služi v dosegu osebnih koristi. In prav ti poslednji se največkrat pregrešijo proti stanovski morali, ker ne priznavajo interesov vsega stanu, ki mu pripadajo tudi sami, in preko lastnega jaza zanje ni nobenega vprašanja, pač pa se silno radi okoriščajajo z uspehi združenega, stanovsko zavednega članstva.

Na državni skupščini v Skoplju je tov. Dragiša Mihajlovič, znan borec za interese učiteljskega stanu, opisal sledeči resnični in poučni dogodek:

»6. novembra 1916., ko so zavezniške trupe zavzele Bitolj, je prišel v mesto eskadron francoske konjenice in z njim tudi nekaj Rusov. Prebivalstvo jih je navdušeno pozdravljalo in jih obisipalo s cvetjem; le 12 letna deklica je stiskala v rokah šopek in neprestano spraševala: — Kje so srbski vojaki. — Ne, ki francoski novinar, ki je razumel to vprašanje, ji je odgovoril: — Srbski vojaki, draga deklica, so na onih visokih hribih, ki jih vidiš na desni. Oni so pohiteli preko planin in se borijo, a nas obsipa ljudstvo s cvetjem.«

Priznati moramo, da je tudi v našem stanu mnogo takih, ki kot posamezniki uživajo najrazličnejše ugodnosti, a ogromna večina učiteljstva se bori za najelementarnejše pravice stanu. Življenje učitelja danes res ni posuto s cvetjem, kakor pač sploh še nikoli ni bilo, toda to ne more biti razlog, da bi kdor koli smel pogaziti najbitnejša načela stanovske morale, izrabljati momentano konjunkturo in iskati le svoje osebne koristi. — Oportunizem ne ustvarja trajnih uspehov.

Moč učiteljskega stanu je izražena v njegovi stanovski organizaciji, ki je zgrajena na močnih in preizkušenih temeljih stanovske zavesti. V tej učiteljski skupnosti mora biti zbrano prav vse učiteljstvo, ki veruje v to, da bo vsak posamezen pripadnik stanu trajno užival uspehe borbe šele tedaj, ko bodo ti izvojevani za prav ves stan. Trgovino s službenimi mesti, z napredovanji in ostalimi pravicami vsega stanu zakrivajo vedno le oni, ki ne poznajo stanovske morale, ki jim je stanovska zavest tuja, ki so jim interesi celokupnega stanu ono nepotrebno zlo, katero jih ovira v prizadevanju za doseg osebni koristi.

Malo je sicer takih, ki so vedno in ob vsaki priliki pripravljeni povsem zapostaviti in zatajiti svoj lastni jaz, ko gre za splošne interese učiteljskega stanu; toda naše stremljenje naj gre za to, da po samovozgoji izločimo vse ono, kar je kvarno, ustvarjamo z lastno močjo trdno stanovsko moralo in izločimo vse osebne interese iz naših članskih vrst. Od članstva zavisi usoda organizacije, od članstva pa je zavisna tudi njena kvalitativna in ne samo kvantitativna moč. Zgradimo si torej v svojem združenju močne temelje, ki naj jih tvorita trdna stanovska zavest in nezlomljiva stanovska morala, in uspehi — za ves stan nujno potrebni, so nam zasigurani.

Izvršni odbor JUU pri prosvetnem ministru

Novi prosvetni minister g. Dimitrije Magarašević je sprejel dne 22. oktobra t. l. ob 18. uri člane izvršnega in nadzornega odbora, kakor tudi urednike listov JUU, s predsednikom tov. Ivanom Dimnikom na čelu.

Predsednik udruženja je izrazil radost učiteljstva, ker je s spremembo prišel na čelo prosvete mož iz prosvetne stroke, ki najbolje pozna potrebe šole in učiteljstva, pozna pa tudi pogoje, pod katerimi se lahko neovirano dela za napredek šole in prosvete. Poleg ostalega je poudaril najnujnejšo potrebo povratka odpuščenega in premeščenega učiteljstva. Od principov stanovske organizacije je podčrtal in obrazložil potrebo neodvisne stanovski linije za udruženje, da more v vseh situacijah objektivno služiti samo šoli in prosveti v korist naroda in države. V pogledu personalne prosvetne politike je izrazil željo učiteljstva, naj se odstranijo pogreške, ki so bile narejene v preteklosti. Podrobne predloge bo konkretno iznesel upravni odbor JUU, v katerem se nahajajo tudi zastopniki JUU iz vse države. Ta se bo zaradi tega sestal v najkrajšem času.

Gospod prosvetni minister je pazljivo in zelo ljubeznivo poslušal ta izvajanja in pred začetkom razpravljanja z ostalimi člani centralne uprave JUU je podčrtal naslednjo osnovno misel:

»Samo zadovoljen profesor in zadovoljen učitelj more vršiti svojo dolžnost, kakor je treba. Zame je posebno važno učiteljevo delo v šoli in njegovo kulturno prosvetno delo izven šole. To naj bo najvažnejša kvalifikacija.«

Po razgovoru s člani centralne uprave je g. prosvetni minister rekel:

»V kolikor je mogoče popraviti zadeve učiteljstva administrativnim putem, bom to, ko jih preučim, tudi ukrenil. Želim, da se večkrat sestanemo in da ob teh prilikah iznesete šolske probleme in želje učiteljstva.«

Zaradi te želje, ki jo je izrazil g. minister, se bo kmalu sestal upravni odbor JUU, v katerem so vsi zastopniki banovinskih sekcij.

Zastopniki udruženja so ostali v razgovoru z g. ministrom eno uro.

Nepismenost in brezposelni učiteljski abiturienti

Že večkrat smo v »Učiteljskem tovarišu« poudarjali, da je v Jugoslaviji potreba po novih nastavitvah učiteljstva tako velika, da bi bili lahko nameščeni prav vsi učiteljski abiturienti, ki sedaj brezposelni čakajo na službo po več let. V državi, v kateri je 45 % nepismenih prebivalcev, ne bi smelo biti brezposelnih učiteljskih abiturientov.

Kako velika je potreba po novem učiteljstvu, nam jasno kaže resolucija društva »Prosveta« v Sarajevu, v kateri opozarja prosvetni ministrstvo na slabo stanje splošne prosvetljenosti v naši kraljevini in pa tudi na nesorazmerno razporeditev sredstev in strokovnih šol. Nas kot učitelje zanimajo predvsem oni pasusi, ki zadevajo osnovno šolstvo in splošno narodno prosveto.

Splošna pismenost v naši državi je zelo majhna in znaša komaj 55 %. Skoro polovica naroda je nepismena. Po ljudskem štetju iz l. 1931. je bilo v naši državi 4.408.471 nepismenih, starejših od 10 let. To ogromno število nepismenih ni sorazmerno razdeljeno po kraljevini, ker je stanje v nekaterih krajih težko in naravnost obupno. Imamo banovine, v katerih je nad 70 % prebivalstva nepismenega; od devetih banovin jih ima pet nad 60 % nepismenih, a šesta jih ima skoro 60 %. Najmanj nepismenih je bilo v dravski banovini (5,54 %), a največ v vrbaski (72,60 %). V vrbaski banovini je bilo 1931. leta 483.318 prebivalcev, starejših nad 10 let, nepismenih, a v dravski banovini 47.464.

V Jugoslaviji je bilo l. 1921. pismenih 48 %, a leta 1931., deset let pozneje, približno 55 %; število pismenih se je povišalo za 7 %. Glavni vzrok temu je pomanjkanje osnovnih šol. Število osnovnih šol je v splošnem zelo majhno in nezadostno. Porast osnovnih šol je v zadnjih letih slabši nego v prvih letih po osvoboditvi. V prvih šestih letih po osvoboditvi se je povečalo število osnovnih šol za 1598, a v desetih nadaljnjih letih komaj za 1303.

Za državo, v kateri je polovica prebivalstva nepismena, je število letno na novo otvorenih šol premajhno in nezadostno. Nesorazmerna razporeditev osnovnih šol po posameznih krajih in banovinah se večkrat občuti, a bi mogla imeti zelo težke posledice za naše

splošne državne in nacionalne interese. Če bi se nekoliko bolje upoštevale absolutne potrebe prebivalstva po posameznih krajih in nacionalni in državni interesi, se ne bi danes konstatiralo, da po obsegu nekoliko manjša, a po številu prebivalstva enaka dravska banovina, ima dvakrat več osnovnih šol nego vrbaska banovina.

To so v glavnem ugotovile omenjene resolucije, ki zadevajo osnovno šolo. Nočemo polemizirati z napačnim stališčem v primerjavi šolstva dravske in vrbasko banovine, pač pa nas zelo zanimajo številke o stanju naše prosvete. Že pred tremi leti smo priobčili v »Učiteljskem tovarišu« referat prof. Divca o stanju našega šolstva. Porazne so bile številke, ki jih je nanizal v tem referatu o našem šolstvu, a sedaj naštevava društvo »Prosveta« številke o nepismenosti v naši državi ponovno in ugotavlja, da je temu krivo predvsem pomanjkanje osnovnih šol, pomanjkanje osnovnošolskega učiteljstva. Na eni strani ta ugotovitev, a na drugi strani moramo ponovno poudarjati, da čaka v naši državi nad 1500 diplomiranih absolventov učiteljskih šol na učiteljska mesta, a od teh jih odpade 450 samo na dravsko banovino.

Mnogo se je naredilo v naši državi po osvoboditvi za splošni napredek, mnogo milijonov se je žrtvovalo za najrazličnejše ustanove, tudi šolstvo se je dvignilo, toda ta dvig je sorazmerno s potrebo mnogo premajhen.

V beograjski »Politiki« od 21. oktobra, ki prinaša celotno resolucijo društva »Prosveta«, vidimo tudi članek s sledečim naslovom: »Od evropske vojne do danes je Južna Srbija dobila več železniških prog in cest nego vse stoletje pred osvoboditvijo. Skoro 1000 kilometrov železniških prog, 5000 kilometrov novih cest in brzojavno in telefonsko omrežje.« Ugotoviti moramo, da so bile železnice in ceste tem krajem nujno potrebne, a nujno potrebne so tudi šole. Najbolj srečni bi bili učitelji, če bi doživeli čase, ko bi prinesli listi ugotovitev: Jugoslavija je otvorila po osvoboditvi mnogo več šol nego so jih dobile posamezne pokrajine vsa stoletja pred osvoboditvijo. Nič več brezposelnega učiteljskega naraščaja — nič več analfabetov.

Učiteljski politični klubi

Načelno stališče do političnih strank in ostalih organizacij

Kakor čujemo, se tudi pri nas ustanavljajo politični učiteljski klubi. Zato priobčujemo pričujoči članek še tretjič.

Z uradniškim zakonom iz leta 1931. so bile osnovane enotne stanovske organizacije, ki ne smejo imeti pokrajinskega, verskega ali plemenskega značaja in poleg katerih se za isto vrsto uradništva ne dopuščajo paralelne organizacije.

S tem se je odpravil škodljivi paralelizem istovrstnih stanovskih organizacij. Odstranili so se s tem spori in trenja, ki so bila stanu pri enotnem in vzajemnem strokovnem delu in reševanju strokovnih in stanovskih vprašanj le v škodo. V organizacijah je zavladalo stanovsko edinstvo, ki je najjačja in najnaravnejša podlaga za utrditev narodnega in državnega edinstva, ker se v enotnih stanovskih organizacijah pri strokovnem delu odstranjujejo razlike, ki so na škodo edinstvu. V takih organizacijah so združeni stanovski člani vseh veroizpovedi, zato so te edine

najjačja podlaga tudi za vzgojo k verski strpnosti. Na podlagi vsestranske strpnosti in enakosti se ustvarja v enotnih stanovskih organizacijah podlaga za vzgojo aktivnih članov državnega, narodnega in društvenega občestva.

Kdor bi danes rušil stanovske organizacije ter jih zopet opredeljeval politično strankarsko, versko ali plemensko, ta bi bil največji škodljivec šole, prosvete in stanu.

Že leta 1926. je postala ideja brezpartijskega, iskrenega stanovskega edinstva temeljna misel nove smeri učiteljstva dravske banovine, ki se je izreklo za stanovsko zedinjenje preko razlik političnih in verskih naziranj. Zvezo raznih, idejno različno usmerjenih organizacij, je učiteljstvo odklonilo, ker bi se ne moglo v tem primeru preprečevati izigravanje posameznih organizacij v politične namene.

Prava stanovska zavest, t. j. zavest odgovornosti napram stanu v celoti, brez katere

VSEBINA:

Stanovska morala in osebni interesi. Izvršni odbor JUU pri prosvetnem ministru. Nepismenost in brezposelni učiteljski abiturienti. Učiteljski politični klubi. Zborovanje učiteljskega kluba JRZ. — Odobritev odsotnosti članom. Matija Senkovič — 70 letnik. LISTEK: Intervju — bolj kratek kot krotek. Splošne vesti. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

ni stanovske discipline, more uspevati in rasti le v enotni skupni stanovski organizaciji, kjer prihajajo člani različnega političnega in verskega naziranja v medsebojni stik in se osebno spoznavajo in sporazumevajo ter se vzgajajo pri reševanju strokovnih in s temi v zvezi narodnih in državnih problemov v medsebojni verski in politični strpnosti. Le stanovska zavest more postati ona tvorna sila, ki bo družila preko vseh resničnih in umetnih ovir, političnih in verskih razlik vse stanovske člane in konstruktivne sile in jih bo usposabljala za skupen nastop, pri katerem bodo vsi člani narodno, državno in stanovsko korist predpostavljali drugim, verskim in politično — strankarskim koristim.

V tem je gonilna sila in velik pomen enotnih stanovskih organizacij ter potreba takih organizacij za narod in državo.

Združevanje vseh konstruktivnih sil brez ozira na politično in versko naziranje za delo v pozitivni smeri glede konsolidacije in ozdravljenja nezdruženih razmer je cilj, ki ga hočemo in moramo doseči.

Ideja stanovskega edinstva je v srcih vsega zavednega učiteljstva tako živa, da je še vedno postala osvobodilna ideja tudi v časih, ko je bil stan brez vsake moči napram navali in nasiljem strankarsko-političnih sil. Ona korenini globoko v zavesti, da ima ves stan poleg nesporno skupnih socialnih in pravnih interesov tudi skupne duhovne težnje in cilje, izhajajoče iz učiteljskega vzgojiteljskega zvanja napram mladini in narodu.

Misel stanovskega edinstva, preko razlik političnega in verskega naziranja, je konstruktivna, ker pripravlja na najbolj naroden način pot k splošni konsolidaciji. Zato je pomen enotnih stanovskih organizacij, ki stoje nad strankarskimi in verskimi opredelitvami, trajen. Za zrelega člana stanu ima taka enotna stanovska organizacija vedno velik pomen, četudi morda trenutno od nje nima vidnih koristi. Za njeno idejno borbo bo doprinašal tudi žrtve ter s tem podpiral načelno borbo in idejno stremljenje stanu.

Stanovska ideja bo imela trajno silo le tedaj, če ji ne žrtvujemo duhovne svobode, svobode vesti in svobode javnega udejstvovanja. To svobodo potrebujemo prav v sedanjih dobi velikih problemov bolj kot vsakdanji kruh, potrebujemo jo za poglobljanje v narodove in življenjske probleme ter za proučevanje vzgojnih in šolskih problemov.

Ne smemo in ne moremo kratiti članom pravice, ako čutijo za to notranjo potrebo, da vstopajo v druge organizacije in društva, bodisi politična, kulturna ali gospodarska, ter jih ne smemo odvračati od delovanja v njih. V teh naj propagirajo in izvajajo one svoje cilje, težnje in naloge, ki niso izrazito stanovske in ki ne spadajo v ožji program skupne stanovske organizacije.

Ne smemo pa teh organizacij zamenjavati s stanovskimi organizacijami, četudi obstoja katera od njih iz pripadnikov enega samega stanu.

V stanovskih zadevah je upravičena dati tolmačenja, govoriti in nastopati v imenu stanu in avtoritativno tolmačiti skupne njegove interese in zahteve le skupna stanovska organizacija. Od svojih članov sme organizacija zahtevati v tem pogledu absolutno disciplino. Kjer koli in koder koli nastopajo člani JUU in se udeležujejo v katerem koli društvu ali odboru, morajo pri stanovskih vprašanjih storiti to v skladu s programom in cilji skupne stanovske organizacije. Vsi člani JUU so moralno zavezani, njena načelna stališča izvajati in braniti.

Ako na primer stanovska organizacija zastopa načela, da se pri kompetencah in imenovanjih ne smejo uveljavljati strankarski vplivi, partizanstvo in korupcija, potem je vsak organiziranec zavezan kot član JUU, da to načelo zagovarja in zastopa tudi v svoji stranki in v vseh odborih in da je solidaren z organizacijo, ako bi bila primorana nastopiti proti takim vplivom in postopanju. Se več! Člani so dolžni informirati stanovsko organizacijo o vseh pojavih in konkretnih primerih, ki so naperjeni proti stanovskemu načelnim stališčem, ter ji pomagati, da to prepreči. Absolutno nemoralno, nekolegialno in proti sta-

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kraj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega Vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

novski disciplini je, ako kak član pri svoji stranki ali drugih organizacijah in korporacijah v protislovju s stanovskimi načeli išče protekcije ali pomoči v stanovskih zadevah.

Že zgoraj je povedano, da stanovska organizacija ne odvrta učiteljstva od delovanja v drugih organizacijah in društvih, bodisi v političnih, kulturnih ali gospodarskih, marveč je vsakemu članu JUU svobodno dano, da je član katerega koli društva, ustanove in politične stranke. Organizacija celo priporoča svojim članom, pristašem teh ustanov in društev, naj se javno udeležujejo in vstopajo v odbore strank in organizacij, katerih pristaši in člani so, ter naj v teh organizacijah in odborih tolmači načelno stališče skupne stanovske organizacije v strokovnih in stanovskih vprašanjih ter naj bodo tudi tolmači nasprotnih stališč v stanovskih organizacijah.

S tem smo jasno opredelili razmerje stanovske organizacije do javnih ustanov in do javnega udeleževanja in svojega članstva, kateremu v nobenem primeru ne kratimo osebne svobode. Drugačno pa je njeno stališče do političnih stanovskih klubov pri strankah.

Ustanavljanje političnih celic smatramo za interno zadevo strank in je to le njihova stvar, ako hočejo grupirati svoje pristaše po stanovih. Vendar pa napram stanovskim političnim klubom stanovske organizacije ne morejo zadržati indiferentnega stališča, ker nastane z njihovo ustanovitvijo vprašanje, kakšni cilji in katere naloge so namenjene tem klubom. Vsaka stanovska organizacija bo brezkompromisno zavračala, da bi bil stanovsko-političen klub upravičen zastopati stan in avtoritativno tolmačiti njegova stališča.

Stanovska organizacija ima napram ustanovitvi političnih klubov tehtne pomisleke, ker se pri razmotrivanju tega vprašanja pojavljajo sledeči dvomi:

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti politični klubi v takih rokah, da bi postopali s potrebno zrelostjo, toleranco in strpnostjo?

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti klubi posredovalci med skupno stanovsko organizacijo in političnimi strankami, v katerih bi zastopali člani klubov skupne interese in načelna stališča stanu in organizacije kot njegove predstavnice ter bi bili tolmači teh načel?

Ali moremo pričakovati, da bi se klubi in njihovi člani pri stranki potezali za interes in pravice vsega stanu in za pravično postopanje v stanovskih pogledih?

Bojimo se, da bi v te klube vstopali le oni, ki bi iskali pri strankah samo osebnih koristi, in taki, katerih glavni namen bi ne bilo stvarno delo pri stranki, ampak bi jim bila gonilna sila le osebno preganjanje in maščevalnost nad nasprotniki, taki, ki bi se lovili le za personalnimi prosvetnimi vprašanji. Taki klubi oz. taki člani klubov bi s svojim vplivom stranke zavajali v persekucije in krivice, kar bi končno škodilo tudi strankam samim.

Že po nazivu je določena vsakemu političnemu klubu naloga, reševati stanovska vprašanja v okviru strankinega programa in po njenih intencijah. Stanovsko-političen klub, ki bi ne vršil te naloge, je za stranko brez pomena in brez koristi. V okviru stanovskih organizacij pa bi neizogibno nastala z oživetvorenjem takih klubov trenja in spori med pristaši posameznih političnih struk, kar bi pomenilo težke notranje borbe in končno razkroj zdrave osnove stanovskih organizacij.

Niti v interesu stanovskih niti političnih organizacij bi ne bilo, ako bi se poedini stanovski razdvajali in odbijali od skupne obravnave strokovnih in stanovskih vprašanj. To velja posebno za šolske in prosvetne probleme, ki zadevajo vse stanovce in ves narod. Zato ni v interesu narodne prosvete, šole in ne učiteljskega stanu, ako bi se vprav učitelj-

ski stan razdvajal in izoliral pri političnem udejstvovanju v svojo politično celico.

Učiteljstvo se zaveda, da mora ostati stanovska organizacija vedno temelj za gojitev višjih vrednot stanu in poedince kot človeka in inteligenta, ker bo vez za negovanje medsebojne tolerance, strpnosti, medsebojnega spoštovanja političnega mišljenja ter vsestranskega stvarnega in globljega razmotrivanja prosvetnih, šolskih in stanovskih problemov.

Enotne in neodvisne stanovske organizacije se približujejo, dočim bi se stanovski klubi političnih strank, ki bi v stanovskih in strokovnih pogledih zopet cepili in razdvajali stanovce po političnem strankarstvu, oddaljevali in nasprotovali veliki zamisli, združevati vse konstruktivne sile naroda brez ozira na politično in versko naziranje, za izgraditev konsolidacije in ozdravljenje nezdravih razmer!

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ je imelo svoj občni zbor dne 16. oktobra t. l. v Šoštanju.

Po uvodnih predsednikovih besedah se je zbor poklonil spominu prezidenta T. G. Masaryka in tov. Lukmana.

Po poročilih funkcionarjev je dobila uprava na predlog nadzornega odbora soglasno razrešnico s pohvalo. Predsednik je za tem podal sliko in glavne sklepe banovinske in glavne skupščine.

Sklepi: 1. Izvoljen je bil tročlanski odbor v svrhu čim uspešnejše propagande za Učiteljsko tiskarno med članstvom.

2. Predloženi proračun je bil odobren. Dana so bila navodila glede izplačevanja članarine po tozadevnem poslovniku.

3. Društvo si je dalo nalogo, izdelati podrobni, krajevnim zahtevam in potrebam ustrezajoči učni načrt. Tozadevni material bo zbiralo vse učiteljstvo. Akcijo bo pa vodil poseben odsek, ki je bil v ta namen izvoljen.

4. Prihodnje zborovanje bo v Celju dne 4. decembra skupno s šestimi društvi.

Zeleti je, da bi bila udeležba v tekočem letu vedno tako častna; med mlajšimi tovariši pa morda še več aktivnosti.

M. Mencej, preds. J. Vreže, tajnik.

Matija Senkovič — 70 letnik

v Rušah je posvetil šoli in študiju. V letih 1892. do 1907. je obiskoval razne strokovne tečaje, tako za meščanske šole, za risanje in sliko. Kot odlični šolnik je prejel mnogo priznanj za praktično šolsko delo in tudi kot pedagoški pisec in predavatelj. Iz teh let sta vidni dve pedagoški razpravi: »Prosto spise v ljudski šoli« (1908/1909.) in »Šola, delavnica« (1911.).

V Rušah je spoznal tudi svojo življenjsko družico go. Gabrijelo roj. Gorišek. Od petero otrok žive štirje, ki zavzemajo odlična mesta v javnih službah.

Med svetovno vojno je bil radi srbofilstva interniran v Gradcu (1914.).

Kot okrajni šolski nadzornik mariborskega okraja (1919. do 1925.), je bil pravi svetovalec učiteljstvu. Posebno se je trudil, da prihaja v šole več življenjskega duha. Plod teh prizadevanj, spoznanj in stremeljenj je razprava »Reforma osnovne šole« (1925.) in njegova načelna razprava »Šolsko nadzorstvo po načelih delovne šole« (1930.), ki pa je menda le malo postala meso in kri.

Leta 1925. je bil imenovan za oblastnega šolskega nadzornika v Mariboru. Žal, da ga je na tem mestu preveč zavzela pisarna — kakor vse naše nadzornike —, da ni mogel vse svoje bogate skušnje prenesti na šole in učiteljstvo svojega področja. Ko je bil l. 1927. upokojen, je vršil še kot honorarni nastavljenec posle referenta v oblastnem šolskem odboru mariborske oblasti do l. 1929., ko so posle oblasti prevzele banovine.

Ko drugi upokojenci večinoma res »uživajo pokoj«, je naš slavljeneц prav za prav šel v tem času dobil priliko in čas, da je pokazal slovenskemu učiteljstvu svoje široke poglede na sodobna vzgojna in šolska vprašanja. Iz tega časa so posebno izrazita dela: »Tri učiteljske generacije pa delovna šola« (1929.), »Kerschensteiner pa njegovo delo« (1932.), »Šola in dom« (1933.), »Otrok in knjiga« (1934.), a najpomembnejše je »Novodobno šolsko delo« (1935.).

Od l. 1931. urejuje »Popotnika«, ki ima glas kot ena najboljših pedagoških revij Jugoslavije. Pri tem delu mu je bilo posebno pri sreju podeželsko šolstvo.

Kot odlični pedagoški delavec je bil dolga leta odbornik Slovenske šolske matice ter

ne smeš, če si previden! Glej, ali ne spominja medved na Rusijo? In bik, ali ni to nekaj simbol Španije? Katere Španije bi vprašali, ali Francove ali one druge? Kako bi bilo s kameleoni, o tem si lahko predstavljajš. Ne, ne, dragi moj, ne bodo me več ujeli. Šel sem med opice in tam mi, upam, nič ne morejo! — Misliš? — Opice oblačiš, ali ne pade lahko tu očitek, da hodiš za Darwinom? — Kaj? Da bi vendar? Hm, glej ga zlo-dja, saj se res lahko zgodi! Poosebljena opica... da je to jasna izjava, da sem za Darwinovo teorijo. Za vraga, tu me pa res lahko zgrabijo. — Morda pa le spregledajo! — Tudi jaz upam. Pa če tudi ne, kar je, to je. Sicer pa, če bodo iskali dlak na mojih »afnah«, Bog bodi zahvaljen — pripravljen sem jim dovolj dela. Imajo moje male opice toliko dlak na svojih telesih, da si bodo morali najeti za to delo posebnega raziskovalca. Na ta način pride vendar spet kak brezposeln stoprocentni učenjak do kruha. In če nisem drugega dosegel s svojimi opicami, bom s tem zadovoljen. — Dve, tri besede še o Tvojih bodočih načrtih. — Vse polno idej, le časa manjka. Dan je prekratek. In pa: »Dni mojih lepših polovic« — saj veš! Očala sem si že moral nabaviti. Pravijo, da si jih človek mora nabaviti v drugi polovici življenja. Te misli se sicer otepm z vsemi štirimi, a kaj hočeš, na vrata le trka... Bo pač šlo, dokler bo šlo. Zaenkrat pa še ne mislim omagati, še zdaleč ne! A.

Josip Ribičič

v teh puntih, tako kot bi ne smelo biti. Kaj bo, če naslikaš to ljudstvo v temnih, pa čeprav v resničnih barvah! Napisal bi lahko kako socialno povest, pa kaj, ko bi me proglasili najmanj za marksista. Pa če bi tudi šel iz Evrope med zamorec s kako povestjo, kdo ve, če ne bi iskali namena v tem, da sem prenesel dejanje prav med črnice. — Zato torej si nas peljal med živali? — Ne med živali sploh, ampak prav posebej med opice! Kajti tudi med vse živali

nekaj časa predsednik Pedagoške centrale v Mariboru, pozneje pa odbornik.

Za zasluge na vzgojeslovnem polju in za delo v pedagoških ustanovah, ga je Slovenska šolska matica imenovala v nedeljo, 24. oktobra 1937., za častnega člana, a Pedagoška centrala mu je poklonila lično diplomu.

Slovensko učiteljstvo mu želi kot enemu izmed svojih najboljših, da bi še dolgo preko 70 snoval med nami in z nami našo novo šolo. Mile.

Počastitev Slov. šol. matice in Pedagoške centrale v Mariboru, dne 24. t. m.

Nihče bi mu ne prisodil sedmih križev, ko vidi njegovo visoko vzravnano in gibčno postavo. Markantna pojava g. Matije Senkoviča, obl. šol. nadzornika v p., urednika »Popotnika«, še vedno aktivnega pedagoškega pisatelja in svetovalca mladim oračem v slovenski pedagogiki, neutrudnega poslušalca in debaterja v vseh vzgojeslovnih prireditvah za učiteljstvo in za starše, na naših zborovanjih in banovinskih skupščinah, vzbuja pri vseh občudovanje. Bog daj, da še dolgo!

Tako so izzveneli vsi slavnostni nagovori, ki so bili izrečeni ob priliki res prisrčne proslave, ki sta jo slavljencu na čast priredili v naslovu navedeni društvi v slavnostni dvorani drž. učit. šole v Mariboru.

Prvi je spregovoril predsednik SSM gosp. dr. Karel Ozvald, katerega govor priobčujemo spodaj.

Za njim je preds. Pedagoške centrale, g. prof. Gustav Šilih, govoril o slavljenčevih zaslugah za razvoj Pedagoške centrale, ki ji je bil predsednik in je še njen delaven odbornik. Posebno je poudarjal njegovo strogo objektivnost kot bivši sreski in oblastni nadzornik ter njegovo konstruktivnost, ki jo je pokazal s svojimi modrimi praktičnimi nasveti in zrelim gledanjem pedagoških dogajanj, kar je bilo posebno potrebno v prvih povojnih letih naše šolske reforme. Predvsem je poudarjal velik pomen v tem, da se je kot tak pridružil tvorcem nove, delovne šole.

Tudi Pedagoška centrala mu je poklonila v skromno zahvalo lično diplomu o častnem priznanju. Ga. Olga Juvancičeva pa mu je v imenu učiteljice podelila ljubeč šopek nagljev, simbol ljubezni do slovenstva, radi katerega je moral l. 1914. okuhati sramotenje nemčurske drhali in iti v zapor.

Nagovor so imeli tudi gg. mestni šolski nadzornik Alt Aleksander v imenu prosvetne uprave in šolskih nadzornikov, Vranc Ernest ga je v imenu Jugoslovenskega učiteljskega združenja nagovoril kot urednika »Popotnika« in zagovornika stanovske zavednosti in morale, g. Gobec pa v imenu članov SSM celjskega okrožja.

H koncu je spregovoril še sam slavljeneц. Med drugimi besedami, ki so izzvenele večkrat v šaljiv prizvok, ki je prisotne spravil v veselo razpoloženje, je skromno in lepo dejal:

»Ne domišljam si in si nisem nikoli domišljal, da sem nekaj oče in reformator, ki krči in utira nova pota na pedagoškem področju. Popolnoma se zavedam, da nisem dosegel idealov, kar mi jih je lebdelo pred očmi. Tudi nisem sistematik in raziskovalec, ampak, če hočete, košček mislečega praktika, torej nobena bela vrana. Takih mislečih praktikov in mnogo boljših od mene je, kakor kažejo znani obrazi v tej dvorani, hvala Bodu, mnogo med nami. Jaz ne tajim, da sem imel vedno veselje do dela, da sem ljubil svoj poklic in da sem bil vedno navdušen za pedagoško znanost in umetnost. Zato sem rad sodeloval in po svojih močeh sodelujem pri najaktualnejših problemih sodobnega slovenskega šolstva, da iz stare pasivne šole vstane nova, aktivna, miselna, delovna in življenjska šola. Delo sem smatral vedno kot blagoslov in največjo tolažbo v tegobah življenja in učiteljevega poklica in pedagogiko kot, lahko rečemo, vzvišeno nebeško boginjno, kateri služiti je bila vedno moja srčna potreba. — Veselje do dela je bilo predvsem, kar mi je večkrat pero stisnilo v roko. To pa je bil tudi vzrok, da sem se res z vso ljubeznijo oklenil Slov. šol. matice in Pedagoške centrale v Mariboru in da sem prevzel uredništvo »Popotnika«. Zato je povsem naravno, da so bile pedagoške knjige vedno moji najboljši in najljubši prijatelji. Takih knjig se mi je nabralo sčasoma mnogo, med temi tudi iz novejšega in najnovejšega časa. Če bodo te moje knjige kdaj brez gospodarja, bi že sedaj prosil predsednika Pedagoške centrale g. prof. Šiliha, mojega dragega prijatelja, da jih prevzame za njeno knjižnico. Kajti »ne sina, ne hčere po meni ne bo«, ki bi se lahko okoristil z mojo pedagoško zapuščino. Če bi bil kapitalist bi podpisal ob priliki te svoje 70-letnice najmanj 50 deležev za »Roditeljski list« in obdaroval SSM z večjimi vsotami. Tako pa sem samo slovenski šolnik, ki ima samo ljubezen do slovenskega šolstva. — Naj končam z besedami, ki sem jih napisal na nekem mestu: Moja iskrena želja je, da bi se vse šole v naši ljubi Jugoslaviji blestele kakor steklene palače, polne sončne svetlobe in lepega petja, polne pestrih cvetic in drugih lepot, v njih pa srečni in veseli otroci — k temu še dodajam — med njimi pa učitelji in učiteljice, ki naj bi vsi delali tako, kakor da so bili rojeni za učiteljski poklic.«

Intervju — bolj kratek kot krotek

Intervjuvati Ribičiča ni težko. To lahko opraviš kar tako mimogrede, na cesti ali v tramvaju, če ga že nočeš motiti v kavarni pri branju ali v tiskarni, ko ima opravka s korekturami. Intervjuvaš ga lahko ob vsakem času in ob vsakem vremenu, v dežju in soncu. Ali najbolje je, da se ga lotiš, ko je »špičast«. Ko je najbolj podoben oni Gorsetovi kari-katuri z nosom, ki je kot zakrivljen kljun kanje in z očmi ptice ujede, katera nemirno išče plena. Takrat se ustavi in — še tako dolgočasen pogovor — utegne postati v kratkem lep in zanimiv.

Tudi jaz sem ga ustavil ob taki priliki: — »Nana mala opica« je izšla. Ali mi hočeš povedati, zakaj si nas peljal tu kar v džunglo med opice?

— Dragi moj, to pa iz previdnosti. Menda ni še nikdar noben čas zahteval od človeka toliko previdnosti, kot jo zahteva sedanj. Današnji čas ne gleda več z običajnimi očmi, še naočnikov nima običajnih, ampak gleda okrog sebe s povečevalnim steklom. Napiši karkoli, vse pride pod to steklo! Še te stvari, ki jih boš napisal o meni, morda pridejo, kaj jaz vem!

Saj bi napisal kaj drugega, namesto tisto o »afnah«, pa sem se zbal tega stekla. Napisal bi lahko kaj o kmetskih puntih, pa mi lahko kdo očita, da pripravljam teren za vrag si ga vedi kak nov puč. Kdo drugi bi mi lahko očital, da kažem naše dobro in verno ljudstvo

Spoštovani jubilarci in žel obilo iz srca prihajajočega aplavza in so ga ob koncu lepe in tople slavnosti obsuli drugi prisotni s čestitkami. Misel, ki jo je poudarjal govornik g. Gobec, da je vzrasel slavljencev z vztrajnim samoizobraževanjem do enega izmed najvidnejših tvojcev nove slovenske šole, ki je znan tudi v inozemstvu in slavljenceve besede o delu, ki se ga hoče okleniti tudi mlada generacija, ker je le v delu in ne v besedah zmaga idej, naj da novih pobud vsem tisočim slovenskih tovarišev, ki se pridružujejo v duhu čestitkam, ki jih bo prejemal te dni slavljencev za svojo sedemdesetletnico.

Slovenska šolska matica Matiji Senkoviču za sedemdesetletnico

Predsednik SŠM, prof. Ozvald, je slavljencev v veliki dvorani mariborske učiteljske šole nagovoril takole:

Čislani zbor!

V sicer neveselih časih nas je danes zbral dan veselja. Resničnega, to je takega veselja, ki ima čudežno moč, da človeku znova poživljuje morda že pešajočo moč.

Naš ljubi znanec, gospod oblastni šolski nadzornik Matija Senkovič bo te dni vzel nase osmi križ in se z njim ob prožnem koraku napotil v pravec onih let, katera je le redkejšim dano doživeti ter jih sveto pismo imenuje milost. Mladi svet, ki je rad brzodolen, bi utegnil zamahniti z roko in z jezikom, češ — starčevska onemoglost. Toda v taki besedi bi ne bilo več jedra, kakor če bi sedemdesetletnik odvrnil: »Kar ste vi, smo bili tudi mi; in kar smo mi, boste tudi vi«.

Nedavno sem bral modre besede, da nikomur ni na voljo dano, se li hoče starati ali ne. Ko v teku let iz otroka postane fantič ali dekle, iz njiju mladenič ali mladenka, mož ali žena, stariček ali starička: vselej narava, če hočemo ali ne, zahteva svoj tribut. Neizprosno ga zahteva na vseh postajah našega telesnega in duševnega razvoja. Vsak dan nas nazorno uči, da je količina in tudi kakovost življenjskih sil, telesnih in duševnih, po zakonu narave drugače odmerjena igravemu mlčku, drugače navihancu in navihanki tam s 13. letom, drugače vase pogreznjenemu pubescentu in pubescentki, drugače možu in ženi, »ko je najvišji dan«, drugače postarjenemu »cvetju v jesen in drugače tistim, katerih življenjska gaz drži že proti skrajnim mejam človeškega bitja in žitja. Zato ne more biti

ne krivda in ne zasluga, če je »že napredla Parka« temu več, onemu manj let.

A za nekaj drugega je tukaj vsak človek brez dvoma osebno povsem odgovoren! »Od njegove etične sile in globine zavisi, kaj kdo napravi iz vsake starostne dobe.« (Spranger). In tako prihaja, da v življenju na malo in na veliko ne srečavamo le mnogo mož in žen, ki so sicer stari in stare po »letih«, a mladi in mlade po — svojem mišljenju, prizadevanju in delu; prav tako pa srečavamo tudi na moč mnogo, morda premnogo — mladih starcev.

Preljubi nam gospod slavljencev! Kolikor Vas kot učitelja, nadzornika, pedagoškega pisatelja, urednika, očeta, človeka... doseže oko mojega spomina: vedno in povsod ste bili živa ponazoritev velike zapovedi, da

ne samo, kar velevala mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!

Te vere ste se stalno držali tudi kot odbor-nik Slovenske šolske matice in se je zato Vaša beseda bodisi kot nasvet ali mnenje ali svarilo ali miritev razgretih duhov vedno rada uvaževala. SŠM, ki bi se ji današnji dan že bolje podajalo ime »Slovenska pedagoška matica«, po mojem umevanju ni in ne bodi samo založnica pedagoških knjig za vsakdanje šolske potrebe, ampak si vsaj s svojim Zbornikom prizadevaja, rekel bi, ogledalo držati vsem tistim, ki jim je tako ali tako izročena prevažna skrb za pedagoško kulturo slovenskega naroda: prosvetni upravi, kulturni politiki, vsem tvorcem na področju pedagoške prakse in teorije. Zato pa se je njen upravni odbor ob Vaši sedemdesetletnici, predragi gospod jubilarci, še prav posebe zavedel, kaj vse Vam dolguje vzgoja slovenske mladine, ter Vas je za obilno in vsestransko delo, ki ste ga opravili in ga še z največjim pridom opravljate širom naše pedagoške provincije, v en glas imenoval za častnega člana SŠM. S tem Vam je izrekel najvišje priznanje, ki ga more izreči ta kulturna institucija.

Meni, sedanjemu predstavniku SŠM, pa je dana prelepa dolžnost, naj Vas za Vaš življenjski jubilej v imenu SŠM iz srca pozdravim in Vas hkratu prosim, da sprejmete ta skromni vnani dokaz našega spoštovanja in hvalečnosti.

Naj bi Vam še dolgo dolgo pravil, da s svojim požrtvovalnim delom na najlepšem torišču človeškega prizadevanja niste in ne boste pozabljeni. Saj je časa nesmrtnosti v bistvu to, da — »v svojih delih sam boš živel večno«.

vojske in mornarice je odredilo, da tudi letos na dan 31. oktobra zamenja dvorno stražo kraljeve garde naša mornarica. Vojakom bo prečitano posebno predavanje o pomenu tega dne. Po vseh šolah v državi bo mladina proslavljala praznik našega morja. Izdane so že odredbe ministrstev prosvete, trgovine in industrije ter poljedelstva kot tudi kralj. banske uprave v Ljubljani. Oblastni odbor JS v Ljubljani in Sekcija PJS za dravsko banovino sta razposlala na vse svoje edince posebno predavanje za omenjeno proslavo. V šolskem radiu bo oddaja 29. t. m. posvečena prazniku morja. Petje, deklamacija in govor. Vodi gl. tajnik PJS g. Viktor Pirnat. V nedeljo 31. t. m. dopoldne bo prenašal naš radio predavanje »Praznik našega morja«.

— Upravitelji, opozorite učitelje na šolah, da bodo v kratkem izšli Vranc-Dolganovi učni načrti. Priporočite jim, naj si naroče prvovrstno, za vsakega učitelja neobhodno potrebno knjigo. Založnici Učiteljski tiskarni boste ustregli, ako pošljete naročila vseh učiteljev. V tem primeru bodo tudi knjige dostavljene v enem zavrtku. S tem nam prihranite stroške in delo. Predvidena cena je 36 din.

— Dom Jadranske straže na Sušaku. Na »Jadranski dan« 31. oktobra ob 11. uri bo ban Savske banovine g. dr. Viktor Ružič v Istarski ulici na Sušaku svečano vzdal temeljni kamen za dom JS, ki bo že prihodnje poletje služil našim mladinskim izletnikom na Jadran.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje: F. A. L. V odsek za pravo šol. nadzornikov na višji ped. šoli se sprejemajo učitelji, ki so poleg drugih pogojev delali najmanj 10 let v ljudski ali meščanski šoli. 1. Ali se v to dobo štejejo šolska leta (delo v razredu!) ali pa ves čas od postavitve? 2. Ali mora imeti kandidat 10 let službe že tedaj, ko vložijo prošnjo po konkurso v juniju, ali pa zadostuje dovršena 10-letna službena doba, ko se začne 1. oktobra pouk na omenjeni šoli? Na pr.: 15. septembra 1938 bom imel 10 let službe in ko se 1. okt. začne semester, bom imel že preko 10 let službe, ob vložitvi prošnje v juniju ali še prej, pa ne.

Odgovor: Vsekakor zadošča, če dovrši kandidat 10 let službe pred začetkom semestra, a ne na dan, ko vlaga prošnjo za sprejem na viš. ped. šolo. Doba 10 let se računa od dneva prvega nastopa službe dalje; se razume, da prekinitve ne pride v poštev.

—§ Odgovor: E. V. K. Od 1. XI. 1937 dalje bodo prejemale poročene uradnice osebnih doklade kot doslej, poročene pripravnice pa po uredbi z dne 11. VI. 1934, ki je objavljena na strani 83. Roč. kataloga.

—§ Vprašanje š. D. Na dvorazrednici sta učiteljici poročeni z neučiteljema. Obema je dovolil kraj. š. odbor stanovati v šoli. Ni pa bilo odločitve glede uporabe šol. vrta. Zaenkrat si ga lasti šol. upraviteljica, kateri je prisodil to pravico tudi šol. nadzornik, ko je bil tam na obisku. — Po zakonu je določeno, da je šol. vrt izključno za šol. učne namene. Mislim, da bi si pod temi pogoji mogla priboriti majša učiteljica za svojo deco iz srednje stopnje kos vrta. Kakšen je tu postopek?

Odgovor! Ad 1. Glede šol. vrta, ki je v prvi vrsti namenjen v učne svrhe, bi bilo napraviti vlogo na sresko načelstvo, da odloči v zadevi.

Najnovejši
uzorci

za ženske
plašče

ravnokar
prispeli.

Bogata izbira

A. & E. Skabernè, Ljubljana

—§ Vprašanje: P. M. iz T. Ali ima učiteljica, ki je poročena z učiteljem, kateri službuje v trgu in ne uživa drvarine, a sama službuje na vasi ter ne živi v skupnem gospodinjstvu, pravico do kuriva za poročene učne osebe po 40 din?

Odgovor! Ima pravico do kuriva kot samica.

—§ Vprašanje: V. H. iz K. Na šoli imam dva enaka primerja: 2 učiteljici poročeni z neučitelji. Ena ima 3 otroke, ena enega; nobena ne prejema rodbinskih doklad za otroke. Ali moreta prositi, zahtevati doklado za otroke, zlasti ko sta moža brez posla, kajti pravijo jima — kadar bi rada kje zaslužila — da ju žene lahko živita.

Odgovor! Taki poročeni drž. uslužbenki pripada doklada za otroke le, če je mož siromašnega stanja in tudi nesposoben za pridobivanje (čl. 7/2 uredbe o oseb. dokladah — Roč. katalog, stran 96).

Za dame in gospode

zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360—
dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

—§ Vprašanje: V. H. iz K. Kralj. banska uprava me je imenovala za začasnega upravitelja na šoli, koder sem zašel med dve učiteljici, od katerih ima ena deset, druga pa devetnajst let službe, sam pa komaj šest.

Ali morem dobiti imenovanje brez »začasni« in kaj naj storim?

Odgovor! Postavljeni ste bili za začasnega šolskega upravitelja v smislu 3. odstavka § 113. zakona o nar. šolah, ker stalne upravitelje postavlja ministrstvo prosvete na predlog kralj. banske uprave. Po zakonu pripada prvenstvena pravica za začasnega upravitelja najstarejši učni osebi na šoli. Kdor želi stalno upraviteljstvo, naj vloži prošnjo na ministrstvo prosvete.

Naša gospodarska organizacija

Zadružnikom Učiteljske samopomoči. V tretjem četrtletju 1937. leta (julij, avgust, september) je umrlo 7 zadružnikov. Ti so: Viher Anica, Ljubljana; Arnič Josip, Celje; Valenta Božidar, Ljubljana; Erker Fran, Ljubljana; Roškar Draga, Tezno pri Mariboru; Špan Anton, Sl. Bistrica, in Marolt Nande, Ljubljana. Smrtni primeri: 427.—433. Zadružna uprava je izplačala dedičem teh zadružnikov 90.300 din posmrtnin.

— Zadružnikom Učiteljske samopomoči. Zadnje dni meseca oktobra t. l. vam je zadružna uprava razposlala položnice za nakazilo članskega prispevka za 434. smrtni primer. Umrli je zadružnik Josip Tratar, učitelj v pok. v Ljubljani. Samski zadružniki nakažejo po 6 din, zakonski pari pa po 11 din. Zamudnikom smo prišli tudi vse dosedanje zaostanke na članskih prispevkih. Uprava naproša, da poravnate v mesecu novembru vse zaostanke.

Učiteljska tiskarna

—t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1., odst. 4., novega zak. o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko sprejela svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6 %. Zadružniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15 % popusta. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

—t Računi Učiteljske tiskarne in njenih oddelkov, izstavljeni na šolska upraviteljstva ali krajevne šolske odbore, če ne presegajo 2000 din, so podvrženi samo računski taksi (po tar. post. 34. od 1 do 5 din), in so že opravljeni s to takso. Oproščeni pa so pobotniške takse (1/4 = po tar. post. 33.). Kjer ni državne, tudi ni banovinske takse. Le pri računih, ki presegajo 2000 din, si sme odbiti 1 % pogodbeno takse (po tar. post. 24.) Neupravičeno odbite takse Učiteljska tiskarna ne bo priznala.

—t Zemljepis slovenskega ozemlja, spisal P. Plesničar in R. Grum, je za učence osnovnih, meščanskih in srednjih šol neobhodno potreben priročnik. Obsežna knjiga, okrašena z narisanimi zemljevidi, stane samo 8 din.

—t Izkaz o šolskem napredku je uveden letos za 1. šolsko leto, imajo ga še učenci 8. šol. leta. Za 2., 3., 4., 5., 6. in 7. leto je v veljavi še dijaška knjižica. Naročite že sedaj in javite kdaj naj pošljemo.

—t Za Miklavža in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

—t Rožmanovo: Strojepisje je nujno potrebna knjiga za vsakogar, ki ima ali si misli nabaviti pisalni stroj. Globoko znizana cena 12 din.

—t Četrta čitanka je odposlana vsem naročnikom. Tretja čitanka bo dotiskana v dveh tednih. Naročite pa jo že sedaj, da jo boste prej prejeli.

Mladinska matica

—mm Ekspedicija druge številke »Našega roda« se vrši 28. in 29. t. m., in sicer najprej za bolj oddaljene šole. Upamo, da bo list na vseh šolah že 30. t. m. Številka je vsebinsko izredno bogata in slikarsko naravnost razkošna. Saj sodeluje samo pri tej številki 9 slikarjev, in sicer najboljši, kar jih imamo.

—mm Za Miklavža izide v založbi Mladinske matice barvasta slikanica »Palčki«. Knjiga izide v velikem formatu 25x25 cm na močnem kartonastem papirju v razkošni izdaji, ki bo v slovenski izvirni mladinski književnosti prava redkost. Za naročnike Mladinske matice je določena trdovežani knjigi na 25 din. Naj ne bo šole brez te knjige! Prednaročila sprejema uprava do 20. novembra.

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“
Lingarjeva ulica — Pred škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Splošne vesti

— Slovenska šolska matica vabi svoje člane in druge interesente, da se naroče na knjige, ki izidejo za l. 1937. Matica bo izdala kot običajno Pedagoški Zbornik, ki bo prinesel bogato, obsežno in aktualno gradivo. Zbornik ne bo zanimal samo praktičnega učitelja, temveč vsakogar, ki ima smisel za pedagoška vprašanja naše dobe. Kot druga knjiga izide nadaljevanje Geografije Evrope, ki jo bo napisal docent dr. Valter Bohinec, znani geografski strokovnjak in pisec srednješolskih geografskih knjig. Ta knjiga preteklo leto ni izšla, ker je bil avtor prezaposlen. Kot tretja knjiga pa izide II. zvezek »Pedagoškega priročnika«. Mešč. šol. učitelj g. Albert Žerjav bo napisal zelo temeljito Metodiko zgodovinskega pouka. Knjiga temelji na najnovejših mladinoslovnih in pedagoških spoznanjih. — Ker je pedagoško usmerjenemu in ustvarjajočemu človeku nemogoče živeti brez dobre pedagoške literature, zato je odbor Slov. šolske matice prepričan, da bodo naročili te knjige vsi, ki jim je pri srcu slovensko pedagoško snovanje. V upanju, da se bo število naročnikov še dvignilo, je pripravil odbor še eventualno četrto knjigo, ki bi jo napisal g. Drago Cvetko, in sicer: »Problem občne muzikalne vzgoje«. Ta knjiga bi izšla samo pod pogojem, da dosežemo čez 2500 naročnikov. — Gg. učitelji in učiteljice naj se naročijo kot do sedaj pri gg. poverjenikih SŠM, drugi pa naj pošljejo naročila na naslov: Slovenska šolska matica, Ljubljana, Komenskega ulica (šola na Ledini). Naročnina znaša 30 din na leto, kar je za tri odn. štiri obsežne knjige zelo nizka vsota. Ker bi odbor rad izdal knjige do Božiča, naj se naročniki javijo vsaj do konca novembra: — Odbor SŠM.

— Knjižica proslav: »Zedinjenje« je v tisku in jo bodo šole prejele prve dni novembra. Vsebovala bo poleg nagovorov in deklamacij tudi več prizorov, primernih ne le za šolske odre, temveč tudi za izvajanje na šolskih katedrih. Učiteljski dom, ki je knjižico založil, bo knjižico poslal na vse šole ne glede na naročila, ker pričakuje, da jo bodo glede na ceno (4 din) vse sprejele. — Toliko za pojasnilo na vprašanja nekaterih šol. uprav.

— Važno za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol. Tovariši, ki želite dober učni načrt za kmetsko-nadaljevalne šole, katerega je sestavil naš odlični šolnik Josip Gosak, naj se nemudoma javijo, ker je še samo nekaj izvodov na razpolago. Interesente prosim, da nakažejo 10 din v znakah na naslov Deutschman Herman, Ljubljana pri Celju.

— Gg. poverjenike Slovenske šolske matice vlijudno prosimo, da zastavijo tudi letos ves svoj osebni vpliv, da pridejo knjige med najširši krog pedagoško zainteresiranega občinstva. V tej številki objavljeni program za l. 1937. bo služil kot materialna podlaga za uspešno reklamo. Odbor SŠM je resno premišljal, kakšne knjige naše učiteljstvo potrebuje in kakšne knjige bi ga kulturno in pedagoško obogatile. Prepričani smo, da bosta nadaljevanje Geografije Evrope in Metodika zgodovinskega pouka pri učiteljstvu dobrodošlo sprejeta. Gg. poverjenike prosimo, da na zborovanjih učit. sreskih društev poagitarajo za Matico od člana do člana in da nam sezname naročnikov pošljejo do konca novembra, ker bi radi za Božič izdali knjige. Posebno važno je, da gg. upravitelji vseh šol pri sestavi šolskega proračuna vstavijo tudi znesek za naročnino pri Matici. — Na zadnjem obnem zboru je bilo sklenjeno, da dobijo g. poverjeniki za svoj trud brezplačno knjige našega društva. Za ves trud se jim tudi že vnaprej odbor SŠM najpriskrneje zahvaljuje.

— Cenjenim poverjenikom »Roditeljske ga lista« vlijudno naprošamo, da nam vrnejo vse nerazpečane 1. in 2. številke »Roditeljskega lista«, da moremo točno ugotoviti višino listovne naklade in postreči posameznim naročnikom, ki se dnevno priglašajo, z obema doslej izišlimi številkami. — Uvažujute, prosimo, tudi listnico uprave na 2. strani ovojja »Rod. lista« glede točnih seznamov in točnega plačevanja naročnine! — 3. številko pričnemo razpošiljati oddaljenejšim šolam že pred vsemi svetimi, vsa ekspedicija — 5700 izvodov — pa bo izvršena prve dni novembra. — Dogaja se, da prejemajo nekateri naročniki isto številko dvakrat: direktno in po poverjeniku, to pa zaradi tega, ker od enih ali drugih ne prejmemo pravočasno sporočil o načinu pošiljatve ozir. plačevanja. Ker to otežkuje administracijo, prosimo zato točnih podatkov. Pri nakazovanju naročnine navedite številko celo-, pol-, četrtletno ali mesečno plačujočih naročnikov, kar je potrebno zaradi točne evidence in odračunanja 10 % provizije. Prosimo ponovno, da upoštevate zgornja navodila, obenem pa se iskreno zahvaljujemo za trud in naklonjenost! Uprava.

— Cenjene čitatelje opozarjamo še posebe na današnji oglas o Ilke Vaštetove »Romanu o Prešernu«.

— »Jadranski dan«, dan slave naše vojne mornarice in praznik Jadranske straže bo po vsej državi svečano proslavljen. Ministrstvo

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Prihodnji pevski tečaj bo 2., 3. in 4. decembra t. l. Na tem tečaju se bo tudi določil točen datum sezonskega koncerta v Ljubljani, ki je predviden za prvo polovico januarja prihodnjega leta. Do tedaj naj članstvo študira doma skladbe, ki jih je vzelo s seboj domov.

—pev. Sprejemanje moških glasov, UPZ hoče izpolniti vrste moškega zbora, zato vabi tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru. Po odloku min. prosvete O. N. br. 82.968 od dne 31. decembra 1925. smejo uporabljati za pevske vaje in koncertne prireditve tudi šolske dni. Ti dnevi se morajo smatrati po odloku min. prosvete O. N. br. 30.780 od 2. junija 1925. in O. N. br. 32.398 od 18. novembra 1926 za istovetne z dopusti za učiteljska zborovanja sreskih društev in se ne smejo šteti v redni dopust.

Štánovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 13. novembra 1937. ob 9. uri v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o glavni skupščini JUU — poroča tov. Dšura. 2. Poročilo o pariškem pedagoškem kongresu — poroča tov. Vranc. 3. Poročilo o počitniškem pedagoškem tečaju PC v Mariboru — poroča tov. Kontler. 4. Poročilo o vseslovanškem pedološkem kongresu v Ljubljani — poroča tov. Ledinek. 5. Situacijsko poročilo — poroča predsednik Petrovič. 6. Dopisi. — Zamunik, poravnajte članarino! — **Odbor.**

— JUU SRESKO UČITELJ. DRUŠTVO LENDAVA ne bo zborovalo dne 6. novembra t. l. Preklic zborovanja je v zvezi z odpovedjo literarnega večera naših slovenskih pesnikov in pisateljev v obmejni Lendavi. Zborovanje in večer se bosta vršila pozneje. — **Predsednik.**

— JUU SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA. Tovariši(-ce)! Te dni prejmete polnočnice in obračun! Prosim vas, da poravnate članarino za leto 1936/1937. Neljubo nam je, da se moramo poslužiti sklepa članstva z dne 19. junija 1937. Upoštevati morate, da mora društveni odbor biti pri izvrševanju poverjenih dolžnosti strogo nepristranski in objektivni. — **Odbor.**

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO CELJE. V poročilu priobčenem v 12. številki od 14. oktobra je tiskarski škrat zagrešil neljubo napako v naslednjem stavku: Odobravalo se je dejstvo dobrih stikov med učiteljsko in profesorsko organizacijo ter (tukaj je izpadla beseda) »obravnava« pramer upokojitve njegove zaslužnega predsednika g. Kneževića.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je imelo svoj občni zbor 4. oktobra v Ptuj v Mladiki ob udeležbi 112 = 75% članstva. Učiteljstvo se je poklonilo spomenu umrlega prezidenta Tomaža G. Masaryka.

V situacijskem poročilu je predsednik očitno minulo leto, ki je bilo razgibano in nemirno. Bolj kot kdaj prej se strnile naše vrste z učiteljsko voljo in zavestjo stanovske linije. Orisal je vse napore organizacije za izboljšanje našega materialnega položaja, za dosedaj stalnosti, automatskega napredovanja in še premnogih, vsem predobro znanih zahtev in želja, ob katerih smo si vedno le prizadevali, da bi naša organizacija ostala neodvisna. Kar pa bo nezdruženo na njenem telesu, pa naj iztisne kot tvor, ne glede na levo ali desno. V tem je namreč zagotovljen obstoj kakršnekoli že organizacije! — Ob tej priliki so se simpatije članstva do tov. predsednika Dimnika in Kumlja izlile v pristržno odobravanje.

O sekcijki skupščini v Ljubljani so poročali tov. Zupančič, Predan in Švajger. Poročilo o glavni skupščini v Skoplju je podal tov. Zupančič, tov. Šegula pa je vse, kar smo slišali od delegatov zaokviril s svojimi vseobčimi vtisi in analizo tistih misli, ki so bile vzmeti obeh skupščin.

Blagajniško poročilo je podal tov. Šterk; odobren je bil proračun za tekoče poslovno leto s to spremembo, da plačamo 16 din za SSM v počitnicah. Tajniško poročilo tov. Debenaka je izvenelo v kratek pregled celotnega društvenega dela. Blagajniku in vsej upravi izreče občni zbor absolutorij in zahvalo.

Razpravljali smo še o Učiteljski tiskarni, Slovenski šolski Matici, pevskih zbora in Mladinski Matici, ki je zelo vznevoljila svoje naročnike s tem, da ni pravočasno dostavila, kar je bila dolžna. Zato se soglasno sprejme sklep, da naj MM najpozneje do 1. junija izda in dostavi svoje publikacije.

Sledilo je predavanje tov. Mahkote o Emilu Adamiču, ki je bilo tako zanimivo in po srečanju ni zaman vzbudilo še večjega zanimanja za mladinsko pesem in za koncert Trboveljskih Slavčkov, ki je bil še istega po-

—pev. Tečaja v oktobru se je udeležilo 70 članov in članic, ostali so se opravičili. občutno pomanjkanje se je zato opazilo med moškimi glasovi. Odbor upa, da bo prihodnji pevski tečaj polnoštevilčen, ker le v polni zasedbi je dana možnost študirati dele večjega obsega (Roženice).

Šolski radio

—r 6. teden. Petek, 5. novembra: »Denar — sveta vladar; bistvo in vloga denarja«; g. Boris Rihteršič. Razpored:

1. Prvotno menjalno gospodarstvo, ki je še dandanes v navadi pri nekaterih primitivnih narodih.
 2. Razvoj do denarnega gospodarstva.
 3. Temelji denarnega gospodarstva; njegove prednosti in njegove pomanjkljivosti.
 4. Poljudna razlaga pojmov: deflacija, inflacija, kritje, borza.
 5. Pomen varčevanja in koristi, ki jih ima od tega gospodarstva. II. III.
- r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne 31. novembra ob 17. uri predaval g. Anton Flego: Bolezni in napake sadjevca.

poldne v počastitev pevca tako slovenskih pesmi kakor nam jih je ravno dal E. Adamič.

V minulem letu, torej v letu 1936/37 je začelo v našem srezu dobivati učiteljstvo trdne hrbtenice in stanovska zavest se je prebudila še v tistih, v katerih je do zdaj medlela.

Kaj naj si želimo za bodoče leto? Ako si kladiivo, udari. Ako si žebelj, trpi! Drago Zupančič, preds. Andrej Debenak, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAHODNI DEL je zborovalo dne 16. oktobra 1937. v Ljubljani. Navzočih je bilo 76, odsotnih pa 27 članov.

Tov. predsednik se je v prisrčnih besedah poslovlil od nekdajnjega tajnika in dolgoletnega odbornika tov. Terpina, ki je zapustil naš srez. Nato je tajnika opisala delo društva v minuli poslovni dobi in prečitala važnejše dopise.

Ko je blagajničarka pojasnila obračun za preteklo poslovno leto 1936/1937. je tov. Zakrajšek predlagal razrešnico upravnemu odboru, za blagajničarko tov. Deželovo pa pohvalo za vzorno delo, kar so člani sprejeli z odobravanjem.

O postavkah proračuna za l. 1937/1938. je skupščina razpravljala podrobno. Vse predlagane zneske je odobrila. Končna vsota je pokazala, da bodo izdatki za 1500 din višji nego dohodki. Zato je skupščina odobrila z večino glasov sklep, da se članarina zviša za 1,50 din mesečno za člana. Poleg tega je sprejela predlog: Kdor tri mesece ne bo plačal članarine, ga bo blagajničarka opomnila pismeno in mu zaračunala poštino 2 din.

Tov. Gradišarjeva je poročala o glavni skupščini. Poleg društvenih stvari je prav zanimivo pripovedovala o šegah in navadah tamnošnjega ljudstva.

Ko je tov. Vrhovec končal svoje poročilo o banovinski skupščini, je tov. Tavčar objavil program za predavanja v tekočem letu. Predavali naj bi tovariši člani društva. Obravnavali naj bi pedagoška in didaktična vprašanja, teme o družini, narodu, državi, upravi, gospodarstvu itd. Tov. Kržišnik je predlagal naj M. M. izdaja knjige na koncu šolskega leta, število zvezkov »Našega roda« naj ostane isto kot doslej, da bo ostala tudi naročnina ista. Ta predlog je zagovarjalo še več članov.

Na željo predsednika pa bo glasovala skupščina o tem pri prihodnjem zborovanju, ki bo že v novembru.

S. Vrhovec, preds. A. Lenarčič, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 11. t. m. v Domžalah.

Tov. predsednik se je uvodoma oddolžil spomenu Viteškega kralja Aleksandra in predsednika T. G. Masaryka, ki ju je učiteljstvo počastilo s klicem »Slava«.

Poročal je nato o poteku banovinske in državne skupščine in poudarjal slogo in stanovsko zavest, ki je prevevala ogromno večino delegatov.

Poročal je nadalje o resoluciji, ki jo je odposlala društvena uprava g. predsedniku vlad s prošnjo za izboljšanje naših prejemkov.

Glede izdaje publikacij Mladinske matice je bil usvojen predlog, naj knjige izidejo istočasno z zadnjo številko »Našega roda« ob zaključku šolskega leta. »Naš rod« pa naj izhaja še nadalje v 8 številkah za letnih 22,50 dinarjev.

Z ozirom na poročanje časopisja o naših izboljšanih prejemkih, je bil iznešen predlog, naj se v časopisih apostrofira vedno le delna povrnitev prejemkov, da bo javnost pravilno informirana.

Poročila društvenih funkcionarjev so bila temeljita in pregledna. Podala so točno sliko o delu uprave, ki je s soglasnim sklepom dobila razrešnico.

Članarina je bila zvišana na 18 din mesečno, počenši s 1. novembrom t. l.

Za okrepitev naših gospodarskih ustanov so bili izvoljeni poverjeniki, ki bodo nabirali zadružnike.

S predavanjem o »Sodobnem šolstvu na Češkoslovaškem«, ki je bilo zvezano s predavanjem skioptičnih slik, je tov. šol. nadzornik A. Skulj peljal zborovalce na turnejo po bratski Češkoslovaški.

Prikazal je reformirano češkoslovaško šolstvo, opisal podrobno celotni ustroj, načela in metodo, ki so že doslej dvignili češkoslovaško šolstvo na prvo mesto. Prisostvovali smo pouku, življenju in delu češkoslovaške mladine v njih zračnih, svetlih in moderno urejenih učilnicah in telovadščicah, kjer je reforma vpregla v svoj voz vse vrste učnih in vzgojnih pripomočkov od skioptikona, gramofona in radia do lutkovnih gledališč. Obiskali smo Bratislavo, Devin in Hodonin — rojstno mesto pok. T. G. Masaryka, Bat'ov Zlin, Brno, Blansko, Črno horo, Letovice, Pardubice, Hradec Kralovi in Podebrad, nato pa izstopili v zlati Pragi. Poleg vseh mogočih znamenitosti tega lepega vlemesta, smo si ogledali tudi Kraljeve Hradčane in Masarykove domove, s katerimi si je sedanjí primator Prage, dr. Zenkel, postavil neminljiv spomenik. Vračajoč se, smo se pomudili še v Budějovicah in že zdrčali mimo Gospe Svete čez Celovec in Maribor domov.

Tov. predavatelj je v pičlih 2 urah predložil vsem navzočim, koliko življenja in volje je v tem narodu, ki vzgaja nov rod, poln zavesti in zdrave energije. Jos. Napokoj, preds. J. Chvatal, tajnik.

+ JUU UČITELJSKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo 2. oktobra 1937. Navzočih je bilo 73 članov = 78 %.

Po uvodnih besedah tov. predsednika je prevzel besedo g. profesor Liška, ki nam je pokazal T. G. Masaryka kot demokrata in učitelja, in njegovo gledanje na učiteljstvo in šolo.

Sledili sta poročili delegatov.

a) Tov. predsednik je v svojem poročilu podal najvažnejše, ki tangira učiteljstvo.

b) Tov. Kosova je podala nekaj svojih osebnih vtisov z delegacije v Ljubljani, in zlasti poudarjala, da se mora vse članstvo aktivizirati v svoji stanovski borbi. Društva morajo storiti tudi vse, da dvignejo stanovsko moralo.

c) Tudi tov. Sedmak je podal le nekaj lastnih opazovanj. Omenil je, da so taka zborovanja tudi dobra šola za članstvo, ker dobi vpogled v situacijo organizacije. Delo in postopanje glavne skupščine je bilo demokratično, nedemokratično je bila opozicija, ki je delovanje večine ovirala na skrajno izživalen način.

č) Tudi tov. tajnik poudarja, da je treba enkrat odpraviti pasivnost članstva v organizaciji. Pozval je tovariše, naj se oglašajo svojo odkrito kritiko in nasveti, ki jih bo odbor hvaležno upošteval.

d) Tov. blagajničarka poroča, da je stanje blagajne ugodno in da je število dolžnikov padlo. Društvo nima več dolgov.

e) Predsednica ženskega odseka ni mogla podati podrobnega poročila, ker je sresko načelstvo zahtevalo sejni zapisnik, katerega še ni vrnilo. Zdi se, da hočejo tajne sile oklevetati naše delo. Konstatira, da je bil program dela potrjen od društva in sekcije. Seje ženskega odseka so bile javne in so bili nanje vabljeni tudi tovariši. Zato apelira na poštenost in stanovski ponos članstva.

M. Štubelj, preds. Kramberger J., tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Roditeljskega lista« 3. številka izide te dni. Vsebinska lista bo zelo zanimiva. Urednik g. G. Šilih priobčuje »Besedo našim bralcem«. Drugi članki so še: Josip Brinar: »Možganozor« — Albert Žerjav: »Kmečki otrok kot delovna moč« — Hinko Družovič: »O glasbeni vzgoji otrok« — Anton Preinfalk: »Janko in Jelka« — Ema Deisinger: »Pogled v šolske torbice« — Dr. Franjo Pavlič: »Mladini novih šol« — Drago Vončina: »Učiteljeve skrbi med šolskim letom« — L. Meglič: »Kaj naj postane naš otrok v življenju« — Vzgojni nasveti — Zdravstveni nasveti — Knjižni kotiček — Roditeljski pokret — Kako naj se deca oblači — J. Levstik: »Skrb za perilo«.

—k Dr. Jos. Löbel: »Od zakona do ljubezni«. »Od ljubezni do zakona človek kar zdrzne, od zakona do ljubezni pa je pot težavnejša, ker gre navzgor«, pravi avtor v svoji knjigi. Redka so dela, ki bi s čistimi mislimi mogla biti nekako učna knjiga. Med njimi je vsekakor pomembna knjiga znanega zdravnika in sociologa dr. Josipa Löbla »Od zakona do ljubezni«, ki jo je v avtoriziranem prevodu dr. Frana Bradača izdala založba »Žene in doma«. Knjiga stane 30 dinarjev; naročnice »Žene in doma« pa dobe to knjigo in še štiri druga pomembna dela, ki jih potrebuje vsaka dobra gospodinja za skupno 37 dinarjev. Naročila na upravo »Žene in doma« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/I.

Agnes Günther: Dušica Rožamarija (Svetnica in njen norec). Letos smo dobili med drugim tudi prevod znanega romana A. Güntherjeve »Svetnica in njen norec«, ki ima v slovenščini naslov »Dušica Rožamarija«. Knjiga je za naše razmere zelo obsejna, saj ima 650 strani. Pri drugih narodih, ki so dobili knjigo še pred nami v prevodu, kakor pri Nemcih je izšla v ogromnih nakladah; gotovo si bo tudi pri nas pridobila mnogo navdušenih bralcev in prijateljev. Knjiga je izšla v rednem letnem programu založbe »Evalit«. Prevzel jo je Boris Rihteršič. Razen nje je izdala ista založba letos še 4 druge knjige. Vse te knjige stanejo broširane 100 dinarjev, vezane v platno pa 60 dinarjev več. Naročajo se pri založbi »Evalit« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/I.

—k V mladih dneh. Naša marljiva nabiteljica narodnih pesmi, učiteljica — skladateljica Breda Šček je te dni izdala novo zbirko štajerskih narodnih pesmi, postavljenih za mešani in moški zbor. V razločno in okusno litografirani zvezek je sprejela dvajset pesmi. Več je med njimi veselih napitnic, ona o ribicah, o Kani Galileji itd. Druge pesmi so pa lirske ali ljubezenske, nekatere otožne. »Naš deček je prišel s harmoniko« in še nekaj pesmi je, ki jim tvori harmonika glavni značaj, kakor rdeča nit, ki se vleče v veselju in žalosti skozi življenje. »Teče bistra voda« nas spominja na Adamičevo barčico. — Med pesmimi so tudi šaljive, naravnost groteskne (ona o polžu); glede na izvor je št. 10. ponarodela in št. 12. najbrž umetna. — Lepo je skladateljica pretehtala, katere pesmi so primerne za moški in katere za mešani zbor, včasih je kitice diferencirala (ene poje moški, druge ženski ali pa mešani zbor, gl. št. 20.) Sklad je lahek in preprost, n tu nemogočih višin in nikakih problemov: vse vedro, vse jasno in čisti narodni duh. Vsak učitelj pevovalja bo te zbirke vesel, ker bo lahko uporabil tudi pri najpreprostejših zbora kar vse pesmi po vrsti. — Zbirka se dobi za ceno 20 din pri skladateljici v Ločah pri Poljčanah.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

IGN. ŽARGI - Ljubljana

SV. PETRA CESTA ST. 11 — TELEFON ST. 20-69

ZA DAME!

Obleke, plašče, bluže, perilo

ZA GOSPODE!

Krasne srajce, velika izbira kravat

ZA OTROKE!

Oblekce, plaščke, predpasnike, perilo, čepice

P o p r i z n a n o n i z k i h c e n a h !

Kdor
oglasuje,
ta
napreduje

Ilke Vašetove

Roman o Prešernu

je naprodaj po sledečih cenah:

bibliofilska izdaja din 200—

v platno vezan „ 100—

v karton „ 80—

Tudi v dveh ali štirih obrokih. Pri direktnih naročilih se odslej poštnina ne zaračuna. Naročajte torej na naslov: **Ilka Vašte** — Ljubljana, Lavričeva ulica 6